

Havo Nederlandse taal

Schrijfvaardigheid oefenexamen 2

Algemene instructie bij onderwerp 1 en 2

Als onderdeel van het college-examen maakt u een schrijfopdracht. De toets duurt 150 minuten.

U kiest onderwerp 1 of 2. Het is de bedoeling dat u aan de hand van de aangeboden teksten een artikel schrijft. U kiest daartoe slechts één opdracht en maakt in geen geval meerdere opdrachten. Geef bovenaan uw tekst duidelijk aan voor welke opdracht u gekozen hebt door de letter A, B, C of D te noteren.

Gebruik de volgende richtlijnen:

- Ga uit van de tekstsoort en het publiek, zoals in de opdracht is aangegeven.
- Zorg voor een duidelijke alinea-indeling.
- Bedenk een pakkende titel.
- Bedenk minstens drie tussenkopjes van maximaal zes woorden.
- Het is niet de bedoeling dat u de inleiding bij onderwerp 1 of 2 klakkeloos overneemt in uw eigen schrijfproduct.
- Let op zinsbouw, stijl en spelling.
- Gebruik **minimaal 600** woorden en **niet meer dan 750** woorden. Vermeld het aantal woorden onder uw tekst.

Veel succes.

Onderwerp 1

Inleiding

Het e-book

Het e-book lijkt door te breken. Internetwarenhuis Amazon verkoopt al meer digitale boeken dan papieren boeken met een harde kaft. Dit jaar geven lezers circa 1,6 miljard dollar uit aan elektronische boeken. In Nederland zijn sinds het najaar van 2009 rond de 50.000 e-readers verkocht en 100.000 elektronische boeken. Inmiddels verschijnen er in de pers berichten van voor- en tegenstanders van het e-book. Is de opkomst van het e-book een gunstige ontwikkeling voor lezers, schrijvers, boekhandelaren en uitgevers of niet?

Opdracht A

Schrijf voor de lezers van een regionale krant een betoog waarin u uw mening geeft over het e-book. U neemt in ieder geval de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee u de aandacht van de lezers trekt en waarin u uw standpunt aan de orde stelt door middel van een stelling.
2. Twee argumenten die pleiten voor uw standpunt. Gebruik hierbij een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
3. Een tegenargument. Weerleg dit tegenargument. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
4. Een slot met een conclusie die aansluit bij uw stelling.

Opdracht B

Schrijf voor de lezers van een regionale krant een beschouwing over het e-book. U neemt in ieder geval de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee u de aandacht van de lezers trekt en waarin u het verschijnsel beschrijft. Besluit de inleiding met de hoofdvraag.
2. Een visie van voorstanders onderbouwd met twee argumenten. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
3. Een visie van tegenstanders onderbouwd met twee argumenten. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.

4. Een samenvattend slot waarin u uw eigen visie opneemt.

De teksten die u kunt gebruiken, zijn:

Icke, V. (2010, 7 augustus). Ik koop geen e-book, ik houd van vrijheid.
<http://archieff.nrc.nl/index.php/2010/Augustus/6/Overig/07/Ik+houd+van+vrijheid,+dus+koop+ik+geen+e-book>.

Vervoort, H. (2009, 7 oktober). Lezer en schrijver winnen bij e-book.
http://www.nrc.nl/opinie/article2380191.ece/Lezer_en_schrijver_winnen_bij_e-book.

Vergeet niet de richtlijnen uit de algemene instructie in acht te nemen!

Tekst 1

Ik koop geen e-book, ik houd van vrijheid

Wie een e-book koopt, wordt gedwongen zich te conformeren aan de wetten van zowel computers als computerbedrijven. Dat is een gevaar voor de intellectuele vrijheid.

Een e-book kun je niet zomaar kopen. Het is weggegooid geld, want de inhoud ervan is alleen leesbaar op een e-reader: dat is een computer die dient als schakel tussen de hersenen van een mens en het gegevensbestand van het e-book. Die tussenkomst maakt dat het volstrekt onjuist is om een e-book te beschouwen als "gewoon" een handzamer versie van een papieren boek. De onvermijdelijke tussenkomst van e-reader en software geeft grote macht aan degenen die de e-spullen in de handel brengen.

Een digitaal bestand – ook wel "data" genoemd – verschilt dramatisch van een voorwerp zoals een boek. Data zijn niet tastbaar, hoewel ze zijn vastgelegd op een of ander ding zoals een computerschijf of een dvd. Het bijzondere van data zit hem daarin dat ze alleen maar leesbaar worden door tussenkomst van een medium, bijvoorbeeld papier en inkt. Als data worden weergegeven door een computer, komt er nog een extra schakel bij tussen inhoud en lezer, namelijk het besturingssysteem. Daardoor ontstaat een onverbreekelijke, verleidelijke en zeer winstgevende koppeling tussen het e-book en de e-reader. Stel dat mijn auto alleen maar op één merk diesel zou kunnen rijden – dat zou een natte droom zijn voor iedere oliebaron.

Stel dan dat je computer slechts programma's van een enkele leverancier zou kunnen draaien... Dat is natuurlijk ook zo! Iedere gebruiker van Windows kent het verschijnsel en met e-readers – die immers computers zijn – gaat het precies zo. Zelfs een e-book uitlenen is onmogelijk als het de e-bandits belieft om je e-book te koppelen aan het hardwarenummer van je Kindle of iPad.

In de meeste computers is die koppeling doelbewust aangebracht. Zoek op jouw schijf eens een filmpje op en kijk welke afkorting na de laatste punt in de bestandsnaam staat. Dat kan "mpg" zijn, of voluit "mpeg". Dat staat voor Moving Pictures Expert Group, een ploeg deskundigen die een slim videoformaat voor computers bedacht en dat formaat algemeen beschikbaar maakte. Als er echter "wmv" staat, betekent dat Windows Media Video en de naam zegt het al: het is een bestandsvorm die door Microsoft bedacht is, eigendom van het bedrijf is en zeker niet openbaar is. Andere computersystemen, zoals die van Linux of Apple, moeten bij het afspelen van een wmv-film maar zien dat ze zich zo goed mogelijk aanpassen aan de regels van Microsoft. Zo is het ook met e-books:

algemene leesbaarheid is niet in het belang van de aandeelhouders van de e-business. Het dataformaat van e-media kan zo worden ingericht, dat het slechts op één merk e-reader kan worden bekeken en dat gebeurt dan ook.

Amazon gaat nog verder: niet alleen verplicht dit bedrijf zijn klanten om de e-book-reader-combinatie van Amazon te gebruiken, maar ook sluit het wurgcontracten met schrijvers. Die kunnen door de uitgever met een enkele muisklik tot zwijgen worden gebracht; dat houdt ze wel tam.

Vergeet daarbij niet dat Amazon een Amerikaanse firma is en dus onder invloed staat van de repressieve Amerikaanse cultuur. Als er data zijn die een van de vele reactionaire clubjes daar niet bevallen, van porno tot politiek, dan komt zo'n bedrijf onder geweldige druk te staan om die data te verbieden of althans onleesbaar te maken. Wie mijn Spinoza wil afpakken, zal zich met geweld toegang tot mijn boekenkast moeten verschaffen. Daartegen zijn wetten. E-books kunnen echter anoniem vanaf grote afstand worden gewist zonder dat wettelijke garanties dat verbieden.

Zoals elke heilsleer wordt het geloof in e-books gepredikt door mensen die schaamteloos misbruik maken van de onwetendheid van anderen. Bij dit "e-vangelie" draait het erom dat bijna niemand zich rekenschap geeft van de fundamentele eigenschappen van computers. Daarnaast moeten sceptici worden bestreden. Het verdacht maken van mensen die de heilsboodschap als vals aanmerken, is een wezenlijk onderdeel van de prediking: wie papieren boeken een hoogtepunt van beschaving vindt, wordt gebrandmerkt als ouderwets.

Ouderwets ben ik echter niet: ik beschouw computers als een triomf van de geest. Ik heb hun hele ontstaan bewust, opgewonden en opgetogen meegemaakt, zelf logische schakelingen gesoldeerd in de tijd dat er geen chips of zelfs transistors bestonden. Ik heb in tientallen computertalen code geschreven en mijn professionele werk – zowel in de wetenschap als in de kunst – zou er drastisch anders uitzien zonder deze wonderschone instrumenten. De e-reader, die ook een computer is, beschouw ik echter als een gevaar.

Nooit zal ik een e-book kopen, want ik ben gehecht aan mijn vrijheid. Een tekort aan leesstof zal ik nooit hebben, al was het alleen maar omdat ik mijn hele bibliotheek kan herlezen, van Homerus via Shakespeare tot W.F. Hermans, Karel van het Reve, Rudy Kousbroek en de rest. Die ken ik nog lang niet allemaal uit mijn hoofd en zij hebben schitterende dingen geschreven over vrijheid, op papier.

Bron: Icke, V. (2010, 7 augustus). Ik koop geen e-book, ik houd van vrijheid.
<http://archieef.nrc.nl/index.php/2010/Augustus/6/Overig/07/Ik+houd+van+vrijheid,+dus+koop+ik+geen+e-book>.

Tekst 2

Lezer en schrijver winnen bij e-book

De komst van het e-book zal grote gevolgen hebben voor de boekenmarkt. Uitgevers krijgen het zwaar en de boekhandels krijgen een andere functie.

De branche had het in de laatste decennia net zo goed voor elkaar. Jaarlijks bepaalden de inkopers van de boekhandelsketens welke nieuwe titels bestsellers zouden worden en kochten zij die in grote aantallen in, uiteraard met extra korting. Die titels, in grote stapels neergelegd, werden natuurlijk vanzelf de toptienboeken. Ieder jaar werd er winst gemaakt op de boekenmarkt. Schrijvers klaagden echter dat de levensduur van hun titels nog maar enkele maanden was en intellectuelen vonden de keuze in hun buurtboekhandel wel erg mager worden.

Toen een jaar of tien geleden het eerste e-book op de markt kwam, schudden de leden van de branche het hoofd. Lezen van een scherm zou nooit wat worden. Ze kregen aanvankelijk gelijk. Het e-book kwam pas van de grond toen twee jaar geleden het elektronische papier uitgevonden werd en de e-reader zich als gewoon papier liet lezen. Daarmee was het grootste bezwaar overwonnen. Aan het e-book bleken veel voordelen te zitten: lagere boekprijzen, enorme opslagmogelijkheid, doorzoekbaarheid van de tekst, keuzemogelijkheid van lettergrootte en -type.

Wat voor consequenties zal het oprukken van het e-book hebben voor de betrokken partijen: schrijvers, uitgevers, boekhandelaren en lezers?

Van veel auteurs zijn nu alleen de laatste titels in de boekhandel te krijgen. Het e-book maakt het voor schrijvers en hun uitgevers mogelijk al hun titels tot in lengte van jaren beschikbaar te stellen voor de lezers, al dan niet tegen betaling. Oude boeken krijgen daardoor een nieuw leven en daarvan profiteert de schrijver: lezers die zijn laatste boek waardeerden, kunnen voorgaande titels opvragen, terwijl dat bij het papieren boek alleen nog via de bibliotheek of een antiquariaat mogelijk was.

Voor bestsellerschrijvers biedt het e-book grote kansen op betere verdiensten. Ze kunnen zowel uitgever als boekhandel omzeilen en hun nieuwe boek rechtstreeks als e-book aanbieden op hun eigen website of op een gezamenlijk verkooppunt voor bestsellers. Zo kunnen zij de volledige opbrengst van het boek in eigen zak steken.

Ook voor schrijvers met een beperkt publiek is het e-book aantrekkelijk. In de huidige hectische boekenmarkt is het voor hen vrijwel onmogelijk om voldoende kopers te vinden gedurende de drie of vier maanden dat

hun boek in de winkel ligt. Deze en andere "slowsellers" zullen op internet veel meer kans krijgen om gevonden te worden door hun publiek.

Als bestsellerauteurs in de toekomst hun e-books zelf of via een e-boekhandel te koop aanbieden, is de uitgeverij de kurk kwijt waar deze op drijft. Slechts het begeleiden van debutanten en "kleine" schrijvers blijft over. Dat zal geen vetpot zijn.

Boekhandelsketens draaien nu vooral op de toptienverkopen die zij zelf op gang brengen. Als het e-book de markt verovert, zullen juist die populaire titels het eerst in digitale richting verdwijnen. Het einde van de ketenboekhandels lijkt dan in zicht, de digitale e-bookstore neemt de markt over. De boekhandels blijven er waarschijnlijk voor print-on-demand (boeken die op bestelling worden gedrukt) en heel bijzondere uitgaven: kunstboeken, driedimensionale boeken en boeken die een groot formaat vergen. Denkbaar is dat er nog vrij lang behoefte zal zijn om te "browsen", om rond te wandelen in een boekwinkel en nieuwe uitgaven te zien. Boekhandels zouden zich kunnen omvormen tot toonzalen van e-books, waar van alle titels enkele print-on-demand-exemplaren beschikbaar zijn. De koper kan daar ouderwets bladeren en vervolgens het boek als e-book bestellen.

De lezer is met het e-book goedkoper uit en kan op vakantie zonder kilo's papier mee te voeren, maar het probleem zal worden dat hij vaak niet weet welk e-book te kopen. In de huidige boekhandel liggen de toptiensellers klaar, de keuze is overzichtelijk. In de digitale boekenmarkt wordt het aantal titels gigantisch en hoe maak je daar je keus uit?

Dat zal nieuwe hulpmiddelen genereren. Er komen automatische signaleringssystemen: mail mij als er een nieuw boek uitkomt van schrijver X. Ook komen er boekenzoekmachines waarbij de lezer intikt naar welk soort boek hij op zoek is. De boekenzoekmachine selecteert dan uit het aanbod titels van bekende en minder bekende auteurs. Daarnaast zullen er voor boektitels "review"-sites ontstaan, zoals je die nu al ziet in de reiswereld en in de horeca: elk hotel, elk restaurant wordt beoordeeld door bezoekers. Kortom: het wordt stil op straat en druk op de digitale snelweg.

Bron: Vervoort, H. (2009, 7 oktober). Lezer en schrijver winnen bij e-book.
http://www.nrc.nl/opinie/article2380191.ece/Lezer_en_schrijver_winnen_bij_e-book.

Onderwerp 2

Inleiding

Lezen voor de (verplichte) literatuurlijst

"Hier, lees jij dat maar eens', zei mijn leraar Nederlands ooit op het vwo tegen mij en drukte me 'Het zwarte licht' van Harry Mulisch in handen, een boek waar ik in die tijd niets van snapte (nu waarschijnlijk ook niet)." (Coen Peppelenbosch, docent en literair auteur).

"Jongeren lezen geen boeken meer", schreef docent Wim Roos, waarmee hij in het dagblad 'Trouw' weer eens het probleem van de "ontlezing" aanzwengelde. Roos bedoelde daarmee vooral dat leerlingen niet kiezen voor "boeken, die bijten": als jongeren al lezen, verplicht voor de lijst, dan kiezen ze vaak voor de bekende, gemakkelijk leesbare en vooral dunne boekjes en niet voor dikkere boeken of boeken van "moeilijke" auteurs zoals Hermans, Reve, Vestdijk.

Theo Witte is aanmerkelijk optimistischer; hij promoveerde in 2008 in Groningen op een proefschrift over literaire competenties en hij gelooft er nog in dat leerlingen met behulp van literatuurlessen op het niveau gebracht kunnen worden van een hogere competentie. Dat wil zeggen dat zij in staat zijn na een ruime leeservaring complexe boeken te begrijpen en met anderen over hun leeservaring, interpretatie en smaak van gedachten te wisselen.

Opdracht C

Schrijf voor de lezers van een regionale krant een betoog waarin u uw mening geeft over het lezen van literatuur voor de lijst. U neemt in ieder geval de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee u de aandacht van de lezers trekt en waarin u uw standpunt aan de orde stelt door middel van een stelling.
2. Twee argumenten die pleiten voor uw standpunt. Gebruik hierbij een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
3. Een tegenargument. Weerleg dit tegenargument. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
4. Een slot met een conclusie die aansluit bij uw stelling.

Opdracht D

Schrijf voor de lezers van een regionale krant een beschouwing over het lezen van literatuur voor de lijst. U neemt in ieder geval de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee u de aandacht van de lezers trekt en waarin u het verschijnsel beschrijft. Besluit de inleiding met de hoofdvraag.
2. Een visie van voorstanders onderbouwd met twee argumenten. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
3. Een visie van tegenstanders onderbouwd met twee argumenten. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
4. Een samenvattend slot waarin u uw eigen visie opneemt.

De teksten die u kunt gebruiken, zijn:

Roos, W. (2009, 19 augustus). Jongeren lezen geen boeken meer. Wat nu? *Trouw*.

Valkenberg, S. (2009, 3 september). Waarom literatuurles niet leuk moet zijn. *Trouw*.

Vergeet niet de richtlijnen uit de algemene instructie in acht te nemen!

Tekst 1

Waarom literatuurles niet leuk moet zijn

Dat literatuurlessen lol in het lezen moeten bijbrengen is een twijfelachtige aanname.

Op de opiniepagina woedde de afgelopen weken een bescheiden discussie. "Jongeren lezen niet meer. Wat moeten we daaraan doen?" Zo luidt de noodkreet van een docent Nederlands. Mede onder invloed van computers en internet rukt de ontleding op. De jeugd heeft geen zin meer in W.F. Hermans. Tegen deze sterke stroom moet het literatuuronderwijs oproeien. Probeer je leerlingen maar eens leesplezier bij te brengen als je moet concurreren met media die zoveel opdringeriger zijn dan het geduldige papier van een boek.

Het siert de docent in kwestie dat hij desondanks met frisse moed het nieuwe schooljaar begint. Deze kwaliteit mag niet onderschat worden: ze is niet alleen prijzenswaardig, maar een onmisbare voorwaarde voor het onderwijs. De Spaanse filosoof Savater heeft terecht ooit gezegd dat wie voor de klas staat, niet anders dan een optimist kan zijn.

Is de literatuurlijst voor het einde van het jaar niet ten dode opgeschreven? Is het niet vechten tegen de bierkaai? Er zijn ook minder sombere analyses te beluisteren. "Tachtig procent van de havo- en vwo-leerlingen wil juist heel graag lezen." Zo luidde de diagnose van Theo Witte, die vorig jaar op dit onderwerp promoveerde.

Ik ben geneigd me aan te sluiten bij het kamp van Witte. Het is waar dat de gemoederen hoog oplopen als er een nieuwe spelcomputer verschijnt en de rijen voor de kassa tot ver buiten de winkel reiken. Welke goederen zijn nog meer in staat zulke geestdrift los te maken? Juist ja, boeken – en dan niet alleen de Harry Potter-reeks, maar ook de nieuwste Haruki Murakami of de nieuwste Dan Brown zijn daartoe in staat. Dat is knap voor een boek van ruim vijfhonderd pagina's.

Zulke berichten, hoe opbeurend ook, doen echter niet ter zake als het gaat over de vraag hoe succesvol het literatuuronderwijs tegenwoordig is. Net zoals de conclusies over het leesgedrag bij de jeugd irrelevant zijn. Beide gaan namelijk uit van een twijfelachtige aanname, namelijk dat literatuurlessen lol in het lezen moeten bijbrengen.

Vanwaar toch stelt men deze eis? Meestal wordt dan de nadruk gelegd op hoe delicaat de eerste schreden op het literaire pad zijn. Als je een auteur op te jonge leeftijd leest, kan het er gemakkelijk toe leiden dat je hem nooit meer leest. Of wat nog erger is: je knapt helemaal op de literatuur af. Voor je het weet, is er een trauma geboren.

Het lijkt me een wat al te dramatische voorstelling van zaken, maar laten we aannemen dat het inderdaad zo nauw luistert met literatuur. Dat legt een overdreven verantwoordelijkheid bij de docent. Ervoor zorgen dat zijn leerlingen aan het einde van het jaar hun literatuurlijst hebben afgewerkt, lijkt me al een hele klus. Maar het is niets vergeleken bij de doelstelling dat ze er levenslang leesplezier aan over moeten houden.

Zo'n opdracht is niet alleen onhaalbaar, maar ook nogal wonderlijk. In de klas van de docent Nederlands gelden speciale normen. Dat komt goed aan het licht als je een deur verder gaat, waar het lokaal van de wiskundedocent is. Die behandelt de stelling van Pythagoras, differentiëren, integreren en zo verder. Maar nooit luidt iemand de noodklok over het feit dat leerlingen er niets aan vinden. Ze moeten de stof gewoon kennen.

Kun je zo niet ook naar het literatuuronderwijs kijken, als een manier om vertrouwd te raken met wat er in de Nederlandse taal zoal is geschreven? Dat is het kenmerk van algemene ontwikkeling, in tegenstelling tot specialistische kennis: ze helpt je te oriënteren in de wereld.

Ook wie niets aan W.F. Hermans heeft gevonden, hoeft tenminste niet te schrikken wanneer diens naam ergens valt. Je kunt hem globaal plaatsen. Wat natuurlijk niet wegneemt dat het mooi meegenomen is, als je wel van zijn werk hebt leren te houden.

Bron: Valkenberg, S. (2009, 3 september). Waarom literatuurles niet leuk moet zijn. *Trouw*.

Tekst 2

Jongeren lezen geen boeken meer. Wat nu?

Volwassenen lezen steeds minder en hun kinderen lezen helemaal niet meer. Dat hoor je vaak genoeg om je heen zeggen, maar is dat ook zo? Dat kinderen bijna niet meer lezen, merk ik in de praktijk. Als docent Nederlands kost het mij, vergeleken met zo'n vijftien, twintig jaar geleden, veel en veel meer moeite om mijn leerlingen aan het lezen te krijgen.

Nu is die verschuiving van veel naar (bijna) niet meer lezen trouwens al veel langer dan twintig jaar aan de gang. In mijn eigen middelbare schooltijd, de jaren zestig van de vorige eeuw, was het lezen van boeken ook al niet zo populair. Wat toen zeker populair was, was het lezen van uittrekselboeken: ook zonder internet was er genoeg soelaas voor de luie lezer. Toch werd er in verhouding tot deze tijd meer gelezen.

Voor sommigen is het lezen van boeken het mooiste wat er is. Voor de meesten is het een noodzakelijk en liever nog een te vermijden kwaad. Voor leerlingen geldt dit in versterkte mate. Een aantal jaren geleden al dook de term ontleding op, waarbij vooral bedoeld werd op het feit dat onze lieve jeugd geen zin meer had in kloeke, moeilijke boeken. De tijd van Vestdijk en Du Perron, maar ook die van Hermans en Reve leek voorbij.

Dat was in de begintijd van de computer. Nu, na tien, elf jaar internet zijn we in een nieuwe fase beland: jongeren lezen geen boeken meer, maar ook nauwelijks iets anders. Nota bene, dan bedoel ik met lezen wel iets grondig doornemen. Ik vertel niets nieuws, maar alarmerend blijft het. Je moet toch willen weten hoe de dingen echt in elkaar steken, hoe de - echte - wereld in elkaar zit.

Toen ik begon met lesgeven in de bovenbouw, was ik een realist en een idealist. Ik wist toen al dat de meeste leerlingen geen zin hadden in boeken lezen. Dat gaf niet, ik zou ze die zin wel bijbrengen. En als dat niet lukte, was er nog geen man overboord: dan maar lezen met tegenzin.

Cruciaal bij het leren beheersen van een taal is, naast natuurlijk het spreken van en luisteren naar die taal, het lezen ervan. Eerst gaat het dan om eenvoudige verhaaltjes, maar uiteindelijk moeten leerlingen in het voortgezet onderwijs een moeilijk, maar interessant artikel voor minstens 95 procent kunnen snappen. Maar ja, ze lezen geen kranten of tijdschriften, hoogstens 'Spits' of 'Metro'. Wat kunnen we eraan doen?

Ik neem mij voor uit te gaan zoeken wat ik aan die vermaledijde ontleding kan doen. Ik heb al wel wat ideeën daaromtrent, waarin literaire en

zakelijke teksten beide een rol spelen. Vroeger had je docenten Nederlands die een les soms met een gedicht of een kort prozafragment begonnen. Ik heb dat in het verleden ook wel gedaan.

Wat ik nu voor ogen heb, zal ik hier heel globaal schetsen. Tijdens elke les bied ik een zakelijke dan wel een literaire tekst aan met een bepaalde moeilijkheidsgraad. Zo probeer ik dan opnieuw een soort leesattitude aan te brengen. Wat ik nog moet ontdekken, is hoeveel tijd dat gaat kosten. Verder moet ik ook uitzoeken wat voor teksten geschikt zijn voor dit project. Het gaat namelijk niet om hapklare brokken, de teksten moeten activeren, tot denken en nadenken leiden.

Wil zo'n project slagen, dat is nu al te voorzien, dan is medewerking van de andere collega's onontbeerlijk. En met die anderen bedoel ik niet andere neerlandici, maar leraren Engels, geschiedenis, wiskunde... en wellicht ook de leraar gymnastiek. De tekenen zijn wat dat betreft gunstig. Mijn collega's klagen steen en been en willen graag meehelpen om, vooruit, nog één keer, de ontleding aan te pakken.

Bron: Roos, W. (2009, 19 augustus). Jongeren lezen geen boeken meer. Wat nu? *Trouw*.

De bovenstaande teksten zijn bewerkt om ze geschikt te maken voor dit examen. Dit is gebeurd met respect voor de opvattingen van de auteur(s). Voor de oorspronkelijke tekst(en) kunt u terecht in de vermelde bronnen. De Dienst Uitvoering en Onderwijs is verantwoordelijk voor vorm en inhoud van dit examen.